

Amikor a gyűlölség lép a mérvadó kritika helyébe

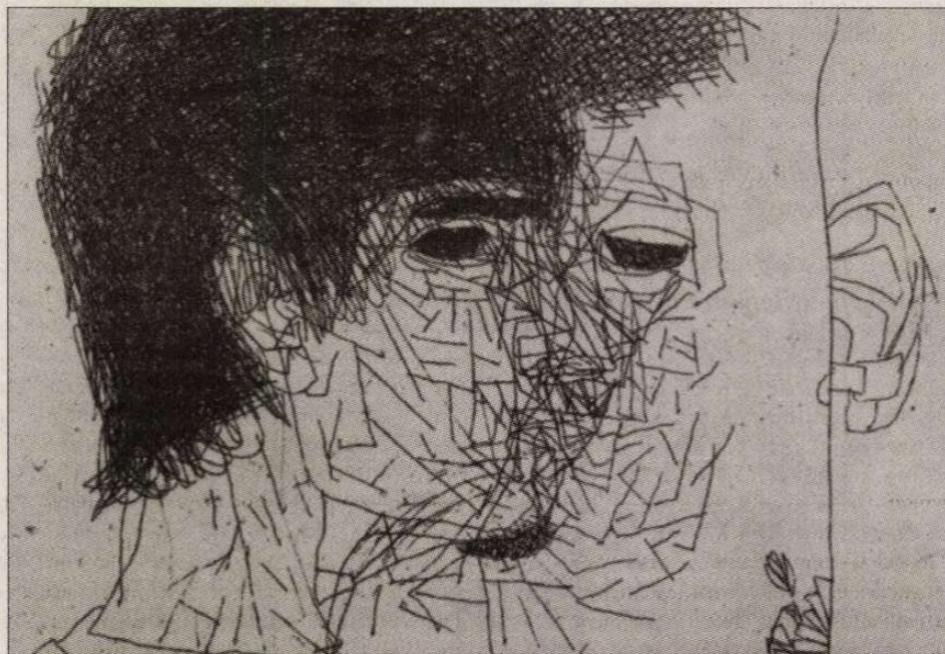
■ TÓTH GY. LASZLÓ

Vásárhelyi Mária a Népszabadságban azt ajánlotta, hogy tekintsék át, „vajon hogyan nyilatkoztak a mai kormányerőkhöz tartozók a külföldi sajtónak 1994 és 1998 között. Lesz ám nagy csodálkozás!” Nos, lett is, ugyanis a Népszabadság december 30-i számában napvilágot láttak a hiányolt és leleplezőnek szánt anyagok. Összesen hat nyilatkozatot közöltek, ezek közül négy tartalma ma is vállalható: lényegében az MSZP-SZDSZ-kormány tevékenységét és ma is vitatható nemzetfelfogását kritizálták.

A két kiszagda politikus nyilatkozata már tartalmaz vitatható és nehezen védhető állításokat, de az egész ország és a magyarság lejáratására még ezek sem alkalmasak. 1994 és 1998 között senki nem állította, hogy Magyarországon neokommunista diktatúra van, senki nem rettegett egy esetleges restaurációtól, a sztálinisták és a szunnyadó ortodox erők visszaférésétől stb. Nem vádolták a kormányt azzal, hogy összejátszik *Berija* mai utódaival. Nem feltételezték róluk paranoid módon, hogy újból megszervezik a kitelepítéseket, és a recski munkatábor fenyegető rémének újraéledését sem kürtölték szét a médiában másnaponta. Tévedni emberi dolog, de másokat tudatosan megtéveszteni, nos, az már egy másik kategória... Mert hogyan lehet például rasszizmussal vádolni azt a jelenlegi kormányt, amelyik nyolcezer roma gyereknek adott ösztöndíjat, míg a posztkommunista-balliberális Horn-Kuncze-kormány idején mindössze háromszáz (!) roma gyerek tanulhatott ösztöndíjjal...

És vajon mit szólnának a Nyugat-Európában élők, ha a legnagyobb példányszámú magyar napilapokban magyar bértollnokok (független újságírók) jelentéktelen pártokhoz kötődő, viharos politikai múltú és jelenű családokra, valamint fiatal liberálisokra hivatkozva rendszeresen azt állítanák, hogy a nyugatiak gyűlölik a törököket, a színes bőrűeket stb., és titokban az életükre törnek...? (Pedig ez utóbbira Németor-

szágban volt példa: néhány évvel ezelőtt rendszerek voltak a török közösségek elleni pogromok, de még akkor sem állította senki, hogy a németek nagy része xenofób.) Nálunk a német kancellárt sem szokás sunyi alkuszként jellemezni, akiből bármikor előtörhet a mindenre elszánt, bősztálinista. (Merthogy így látja ezt, mondjuk, két fiatal német liberális: *Christina Bauer* Nürnbergből és *Helga Wolf* Berlinből.)

Minden demokrácia közös jellemzője, hogy a meghatározó mérsékelt többség mellett szép számmal találhatók a közéletben bal- és jobboldali radikálisok, megszállott szélsőségesek, politikai fantaszták. Az már a médiumok felelőssége, hogy kiknek biztosítanak nagy nyilvánosságot: a polgári mérsékelt erőknél vagy a szélsőségek kedvelőinél. Joggal vethető fel a kérdés: mennyire korrekt dolog egy országhoz kialakításakor kizárólag gyűlölködő személyek és marginalizált csoportok véleményét ismertetni. Ha a nem-

zeti érdek fontosabb a pártérdekeknél, előbb-utóbb a józanabb balliberális politikusoknak és holdudvaruknak is tiltakozniuk kell a gyűlölködésen alapuló kirohanások és az ország lejáratására alkalmas alaptalan állítások és rágalmozások ellen. Ezek ugyanis végső soron az egész közösséget érintik, hiszen a nyugati közvéleményt indokolatlanul az ország ellen hangolják, további eszközöket adva ezzel az EU-csatlakozás nyugati ellenzőinek. Nem tudjuk, például a Vásárhelyi család tagjai tisztában vannak-e azzal, hogy megnyilatkozásaikkal mennyi kárt okoznak az országnak, és hogy tevékenységük valójában az EU-integráció ellen hat.

Vajon **Eörsi István** (SZDSZ OT-tag) valóban tudja, mit jelentenek az alábbi mondatai? „...Orbánkövérszájer úr belpolitikai eszközökkel már nem kényszeríthető az európai normák betartására. (...) Hiszen az Európai Unió száz évig

gondoljunk a balliberális média ilyen irányú felelőtlen tevékenységéről? Sokszor halljuk érvként megjegyzéseinkre, hogy Nyugaton is balliberális kezekben vannak a média főbb pozíciói. Csak hogy más dolog egy töretlen fejlődésű, több évtizede vagy évszázada a polgári demokratikus hagyományokon alapuló országban legyinteni a média állásfoglalásaira, és más egy olyan országban, amely élethalálharcot vívott és vív ma is a polgári értékek és a polgári társadalom megteremtéséért, megmaradásáért.

Téved, aki a fentiekben arra a következtetésre jut, hogy eljött az ideje a véleményszabadság valamiféle korlátozásának. Erről szó sincs. Demokratikus alapjogokat nem szabad és nem szerencsés mesterségesen korlátozni. Mindenki azt gondol, mond és ír, amit akar. Az már a médiumok felelőssége, hogy ezekből – mint a helyzetet általánosan jellemző leírás – mi kap nyilvánosságot. Amihez viszont senkinek nincs joga: nyilvánosan, pártpolitikai okokból vagy személyes előítéletek által vezérelve, tudatosan rágalmozni és hazudozni, azaz valótlanosságokat állítva becsapni a tájékoztatlan nemzetközi közvéleményt. Ebben a kérdéskörben itthon rengeteg a mellébeszélés, pedig a kérdés meglehetősen egyszerű: mindent lehet, de hazudni nem szabad. Márpedig akik a magyar társadalomról rendszeresen azt állítják, hogy az antiszemita, nacionalista, rasszista stb., azok nyilvánvalóan valótlan dolgokat állítanak, magyarul: hazudnak.

Ugyanakkor el kell ismerni, hogy végső soron ehhez is joguk van. A demokráciát a diktatúrától – többek között – éppen az különbözteti meg, hogy demokráciában különösebb bátorság nélkül hazudozni és manipulálni is lehet. Egy demokratikus jogállam polgáraként saját hazájáról és annak mindenkorai kormányáról mindenki azt mond, amit akar. De aki hazudik, valótlanosságot állít, rágalmoz – és ezzel árt –, annak számolnia kell azzal, hogy amit tett, az vitathatatlanul közösséggellenes cselekedet. Jogszerű – de etikátlan. Természetes tehát, hogy az alaptalanul megvádoltak is élni fognak demokratikus jogaikkal, és minimum tiltakozni fognak. Az sem kizárt, hogy a külföldön rágalmozót esetleg hazaárulónak nyilvánítják. A polgári demokrácia lényegét tekintve az egyensúlyok rendszere is: ezt azoknak is meg kellene érteniük végre, akik a nyugati médiumokat eszközül használva gátlástalan módszerekkel próbálnak itthoni pozícióikon javítani.

(A CIKK ELSŐ RÉSE TEGNAPI SZÁMUNKBAN OLVASHATÓ)